

ויקהל פקודי (451)

ויקהל

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה (לה.ב)

מדוע נאמר בלשון כזה, "תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה" (בציר"י תחת האות ת), כאילו המלאכה נעשית כביכול מאליה? צריך היה להיות "תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה" (בפת"ח תחת האות ת), כי האדם הוא העושה את המלאכה? ועוד, מדוע בכלל מוזכר העניין של עשיית המלאכה בששת הימים, ולא התחיל הכתוב ישר בציווי השבת (הרי הציווי אינו לעבוד באמצע השבוע, אלא לשבות בשבת). יש לומר התורה באה לומר, שהיכולת לקדש את השבת ולנוח בה כראוי, תלויה במידה רבה בשאלה כיצד מתייחס האדם למלאכתו בששת ימי המעשה. אם אדם מאמין שהוא זה שעושה את הכול, בכוח השתדלותו ויכולתו, אזי בשבת קשה לו לנוח מנוחה אמיתית, כי הוא חושב, אילו הייתי עכשיו עובד עוד, הייתי מייצר ומרוויח יותר; אך כאשר אדם מאמין שגם בששת ימי המעשה, עיקר הפרנסה נעשית על ידי הקב"ה ולא על ידו (והוא אמנם זה שנושא בחובת ההשתדלות, אך הקב"ה הוא זה שדואג לדברים), אדם כזה יכול לקדש את השבת כראוי ואינו חושב אילו הייתי עובד יותר הייתי מתפרנס יותר". ולכן אומר הכתוב, "שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה", אם אתה מאמין שהמלאכה "נעשית", לא על ידך אלא ע"י הקב"ה, תקבל השבת את מעמדה הראוי לה

רב שלמה גאנצפריד בספרו "אפריון"

לא תִּבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּחֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (לה.ג)

כתב רבינו יצחק עראמה זצ"ל בעל העקידה: יום השבת נועד להיות מיוחד אל עסק הבורא יתברך, והחמירה התורה מאד מעשות בו שום מלאכה מאבות המלאכות ומכל תולדותיהם, וחייבה בסקילה את העובר על ציוויה. ועוד למדו מריבוי הכתובים שאפילו המחשבה בעסקיו אסורה (מכילתא יתרו החודש פ"ז) אך חששה התורה שאם יפנה לבבו מהמלאכות המעשיות, יהיה לו פנאי להתעסק במשאות שוא ודברי רכילות ולשון הרע, על כן הזהירה התורה "לא תִּבְעֲרוּ אֵשׁ", ואין הכוונה רק על איסור אחת מל"ט מלאכות המשכן, אלא גם על אש השנאה העלולה להתפרץ כאשר אנשים מתקהלים בבתי כנסיות ומתפנים לדיבורים אסורים, לשון הרע ורכילות המטילים שנאה וקנאה בין איש ובין אחיו, וגורמים רעה ומיתה לאנשים החוטאים בהם. וכל זה ראוי שנלמד מסמיכות בנין המשכן לציווי על השבת. מוסיף הכלי יקר על דברי העקידה שלכן נאמר 'ויקהל' לפני 'לא תִּבְעֲרוּ אֵשׁ', לרמוז שהדרך שיהיו תמיד באגודה אחת היא על ידי שלא יבעירו את אש המחלוקת.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וְלַהֲוֹרֹת נָתַן בְּלָבוֹ (לה.לד)

ישנם חכמים המחוננים בהרבה חכמה, אולם הם מחזיקים אותה רק לעצמם. אינם יכולים או אינם רוצים, למסור חכמה זו ולהורותה לאחרים. לפיכך אמרה תורה, כי בצלאל ואהליאב חוננו מאת השם יתברך בכשרון וגם ברצון, "לַהֲוֹרֹת" חכמתם לאחרים ולהפיץ מעינותיהם חוצה.

מענינה של תורה בשם אבן עזרא

הזריזות וההתלהבות מבטלות כי היצר הרע

לא תִּבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּחֵיכֶם (לה.ג).

הנה, כתיב (לעיל יב, כ): "כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבותיכם תאכלו מצות", כי 'חמץ' רומז על מדת העצלות, שנחמץ מחמת ששוהין בו, וכדרכו של היצר הרע המכביד את האברים. וכשעושים דבר מצוה בעצלות אזי נאחזת בו הסט"א, ולכן: "ולחם עצלות לא תאכל" (משלי לא, כז). ו'מצוה' רומזת על מדת הזריזות. ועל כך רמוז: "לא תִּבְעֲרוּ", כשתרצו לבער את היצר הרע הנרמז בתיבת "לא", שהוא אין ואפס וכלא נחשב, אזי אש ההתלהבות יהיה בכל מושבותיכם.

ספר "עלים לתרופה"

פקודי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הַעֲדָת (לח.כא)

פירש"י המשכן משכן, שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל. וצ"ב דהא הכא קיימינן בהקמת המשכן, ומה מקום לרמוז כאן על חורבן המקדש שנתמשכן בעונותיהן של ישראל. ונראה הביאור בזה, דמזה נלמד דהשראת השכינה נתנה במתנה גמורה לישראל דהרי גם כשחוטאין וניטלה מהן השראת השכינה אינה ניטלת מהם כאדם הנוטל את שלו אלא בתורת משכון גרידא, שמשכון שייך רק בדבר שהוא של הבע"ח שהמלוה נוטלו בתורת משכון, אבל אם אינו שלו לא שייך לקחתו בתורת משכון, ולהכי נרמז ענין זה בהקמת המשכן דייקא ללמד על מהות השראת השכינה בתוך בני ישראל, ודו"ק.

ובאמת דזה נחמה גדולה לעם ישראל שהחורבן הוא משכון ובידם לפדותו ולזכות להשראת השכינה ע"י תשלום החוב דהיינו ע"י תשובה ומעש"ט, ומאידך נימא התעוררות גדולה, יוצא מזה שכל האלפיים שנה של גלות עדיין לא שלמנו בה את החוב, אף ביסורים הרבים שסבלנו ואף בנהרות של דמים שנשפך מבנ"י עדיין לא נשלם החוב והמשכון אינו חוזר עדיין, והשעבוד עדיין קיים ונמשך, והתביעה עלינו למה אין אנו משלמין החוב, הא בעל הבית דוחק

ספר "המאור שבתורה"

וַיִּכְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה (ל.ט.מג)

המקובל האלקי רבי מאיר ביקיאים זצ"ל שאל: המדרש פתח בשאלה: מה ברכה ברכן? ואילו רש"י העתיק רק את התשובה, שאמר שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם וגו'. ונראה מדבריו שהעיקר היא התשובה. אבל נראה לפרש שיש כאן אכן שאלה נוקבת ותשובה נפלאה. השאלה היא, "מה ברכה ברכן", הלא כלל נקוט בידינו כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, ואינה שורה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי, ואילו פרשתנו פותחת במשקל ובמניין מדוייק של כל חומרי המשכן, ואיך תשרה בו הברכה? והתירוץ הוא, שברכם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, ובמקום בו יש השראת שכינה אין כל הגבלה ויכולה לחול הברכה אף בדבר המדוד והמנוי! ספר "מעייני השבע"

הלכה: זמן בדיקת חמץ

הנזהר ממהו חמץ בפסח מן השמים מסייעים בידו שלא יחטא כל השנה, (האר"י ז"ל, באר היטב סימן תמו סק"א).. ועוד. ולכן קודם ליל י"ד בניסן נוהגים לנקות את כל חדרי הבית והחצר בניקוי יסודי, כדי שלא ישאר שום חשש חמץ ברשותם בימי הפסח. וכן יש לבדוק בכיסי הבגדים ובייחוד בכיסי בגדי הילדים ובילקוטי בית הספר שלהם, פן נשאר שם חמץ. אך אין צריך לבדוקם שוב לאור הנר, בליל ארבעה עשר בניסן. בתחלת ליל ארבעה עשר בניסן בודקים את החמץ לאור הנר. וזמן בדיקת חמץ הוא אחר צאת הכוכבים תיכף ומיד.

ספר "חזון עובדיה, פסח"

פתגם: בכל דבר שתראה, חפש את היד של הקב"ה.

פתגם חסידי

חקירה: אכילת קדשים

בקדשים פסולים, יש מצוה לאוכלם אך יש גם איסור, או אין מצווה כלל. (קובץ שיעורים פסחים קנט, והביא גם מנחת חינוך). ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בדיקת חמץ

יוסי שואל את אביו: אבא, למה צריך לבדוק חמץ? האב משיב: כדי שלא תגלה בפסח שקראת לחמץ שלך חבר טוב, יוסי מסתכל סביב ושואל: ואם החתול אכל את החמץ הטוב? האב צוחק: אז לפחות מצאנו את החמץ האחרון. סיפור חסידי

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הרסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. זיווג הגון: שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרזוקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

וּמְשַׁחֶתְךָ אֹתָם כְּאֶשֶׁר מְשַׁחֶתְךָ אֶת אֲבִיהֶם (מ. טו)

הקב"ה מצווה את משה למשוח את בניו של אהרן, "כְּאֶשֶׁר מְשַׁחֶתְךָ אֶת אֲבִיהֶם" (כפי שמשה את אהרן). המלים "כְּאֶשֶׁר מְשַׁחֶתְךָ אֶת אֲבִיהֶם" לכאורה מיותרות, ומה באות ללמדנו? יש לומר: כשמשה משח את אהרן לכהונה גדולה, בוודאי לא היה מקום שיקנא בו עקב גדולתו, שהרי משה עצמו היה גדול ומנהיג. אך כשמשה את בניו של אהרן, כאן כבר לכאורה היה מקום לקנאה, על כך שאהרן זכה שבניו יהיו ממשיכי דרכו, ומשה לא זכה לכך (שהרי יהושע הנהיג את העם אחריו, ולא בניו). משום כך, מדגיש ומורה לו הקב"ה שימשחם בעין טובה ללא קנאה, "כְּאֶשֶׁר מְשַׁחֶתְךָ אֶת אֲבִיהֶם" כשם שאת אביהם משחת בעין טובה וללא קנאה כלל, כך גם ביחס לבניהם. משך חכמה

פִּי עֵזַן ה' עַל הַמְּשַׁכְּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ (מ. לח)

האש שבערה מעל המשכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה - מסביר המהריל מוואלקאווישק - אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכסה על המשכן ועל האש. חוץ, אלא להיות כמכסה ולבער בתווך הלב פנימה. מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להיראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכסה ולבער בתווך הלב פנימה. על כך באר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב, יד): "יונתי בחגווי הסלע בסתר המדרגה האריני את מראייך השמעני את קולך" כאשר יונתי בחגווי הסלע והאדם חבוי המדרגה, מבקש הקב"ה האריני את מראייך השמעני את קולך, שכן הוא אוהב דווקא עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחוק מעין רואים. עוד על המעלה העצומה בעבודת ה' בהסתר אנו לומדים מדברי חז"ל (ראש השנה כה:): אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים. מסביר המהריל מרגליות מבזנאב: אמר נשמעים ולא שומעים, שכן חז"ל שבחו כאן דור, שבו הגדולים אינם מפרסמים כגדולים, ובני הדור שומעים להם גם כאשר הם נידמים כקטנים.

ספר "ומתוך האור"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr